

Til direktionen

16. december 2022

Ref.

J.nr. 22 - 013364

Regnskabsaflæggelse for 2022

Dette brev orienterer først og fremmest om forhold, som kreditinstitutterne m.fl. skal være opmærksomme på ved aflæggelse af årsrapporten for 2022.

FINANSTILSYNET
Strandgade 29
1401 København K

Tlf. 33 55 82 82
CVR-nr. 10 59 81 84
finansstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

1. Anvendelse af IFRS 9 og de forenelige danske regnskabsregler – nedskrivninger i årsrapporten for 2022

Institutternes nedskrivninger skal svare til de forventede tab, der afspejler kundernes aktuelle økonomiske situation, stillede sikkerheder mv. og mulige udviklinger i den økonomiske situation og de stillede sikkerheder mv. Det fremgår af de IFRS 9¹-forenelige regler i regnskabsbekendtgørelsen² og dens bilag 10.

ERHVERVSMINISTERIET

1.1. Tilstrækkelige nedskrivninger i lyset af konjunkturerne

Kundernes situation er i forskelligt omfang påvirket af konjunkturerne, der er præget af:

- høje og svingende energipriser
- høj inflation
- pengepolitiske stramninger
- store rentestigninger
- stigende boligbyrde
- lav efterspørgsel og faldende priser på erhvervs- og boligejendoms-markedet
- problemer i forsyningskæder
- et stigende antal konkurser
- lav arbejdsløshed, som forventes at stige
- lav forbrugertillid
- reduceret global vækst
- faktisk eller forventet recession i mange lande
- at COVID-19 fylder mindre

¹ IFRS 9: "Financial Instruments".

² Bekendtgørelse nr. 281 om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. af 26. marts 2014 med senere ændringer (regnskabsbekendtgørelsen).

- stor usikkerhed om den kommende udvikling og effekterne af den, herunder mht.
 - krigen i Ukraine
 - udviklingen i Kina (herunder effekter af COVID-19 og forholdet til Vesten)
 - finans- og pengepolitiske tiltag
 - ejendomspriserne.

Effekterne af den negative konjunkturudvikling bliver modereret af, at mange erhvervs-kunder siden finanskrisen har fået en lavere gældsandel, og at mange privatkunder har fået en større formue, bl.a. via boligprisstigninger. Realkreditinstitutterne har også indtil videre lave restanceprocenter.

Den nuværende økonomiske situation kan give udfordringer for opgørelsen af nedskrivninger, fordi:

- forskellige kunder både kommer fra væsentligt forskellige økonomiske udgangspunkter og er væsentligt forskelligt påvirket af den negative økonomiske udvikling
- usikkerheden om den kommende udvikling er stor
- institutterne mangler erfaringer med opgørelser af IFRS 9-forenelige nedskrivninger i en sådan situation.

Den internationale IFRS 9-regnskabsstandard og de danske IFRS 9-forenelige regnskabsregler blev indført for at løse problemet med "too little too late". Det er ikke mindst i en situation som den nuværende vigtigt, at nedskrivningerne hverken er for små eller kommer for sent. Det gælder for nedskrivningerne i alle de regnskabsmæssige stadier.

1.2. Nedskrivninger på erhvervs-kunder

For erhvervs-kunder bør institutterne ved stadielaceringer og opgørelser af nedskrivninger være opmærksomme på, at forskellige brancher og forskellige kunder indenfor samme branche både har et forskelligt økonomisk udgangspunkt og er forskelligt påvirket af de nuværende makroøkonomiske forhold og mulige udviklinger i dem. Det gælder bl.a.:

- stigende energipriser
- faldende efterspørgsel
- muligheden for at lade stigninger i omkostninger gå videre til kunderne
- problemer i forsyningskæderne.

Institutterne bør derfor ved opgørelsen af nedskrivninger især være opmærksomme på aktuelle eller mulige kommende forhold, som er specifikke for den enkelte branche eller den enkelte erhvervskunde.

De bør naturligvis også være særligt opmærksomme på kunder med aktiviteter i Rusland, Belarus eller Ukraine.

I tidligere år med store nedskrivninger har en stor del af disse bestået af nedskrivninger på ejendomseksponeringer. Det gælder bl.a. ved finanskrisen og ved tidligere bankkriser. Institutter med væsentlige ejendomseksponeringer bør fortsat have særligt fokus på markedsforholdene for forskellige typer ejendomme og ejendomsprojekter og på ejendomskundernes økonomiske situation og mulige udviklinger i den.

Det gælder blandt andet, hvordan udenlandske ejendomsinvestorers finansieringsmuligheder og investeringspolitik er påvirket af den nuværende økonomiske situation og kan blive yderligere påvirket, og hvilken betydning det har eller kan få for instituttets kunder.

Byggebranchen er ramt af fordyrelser af eksisterende projekter og stærkt reduceret efterspørgsel efter nye projekter. Tvister mellem entreprenører og bygherrer kan også indebære risiko for betydelige tab, som institutterne bør være opmærksomme på.

Det er desuden særligt relevant at være opmærksom på finansieringen af kapitalfondes virksomhedskøb. Det samme gælder finansiering af andre virksomheder med høj gearing, f.eks. hvor rentebærende nettogæld ift. EBITDA (nettoindtjening før renteudgifter, skatter, nedskrivninger og afskrivninger) er mindst 4.

Hvad angår landbrugskunderne, er det i øjeblikket især nogle af svineproducenterne, særligt producenter af smågrise, som har eller kan få økonomiske problemer. Det afhænger bl.a. af omfanget af den enkelte landmands egen dyrkede jord og af længden og timingen af landmandens kontrakter om køb af foder. Det er derfor også vigtigt, at institutterne har fokus på den enkelte landbrugskundes konkrete situation.

1.3. Nedskrivninger på privatkunder

Hvad angår privatkunder, bør institutterne ved stadielplaceringer og opgørelser af nedskrivninger være opmærksomme på, i hvilket omfang kunderne er ramt og kan blive yderligere ramt af:

- høje og svingende energipriser
- generelle prisstigninger
- store rentestigninger

- stigende boligbyrde og lav efterspørgsel og prisfald på boligmarkedet.

Ved stadielaceringer og opgørelser af nedskrivninger bør institutterne bl.a. have fokus på kunder, der pga. opvarmningsform bliver særligt ramt af energiprisstigninger og/eller har variabelt forrentede realkreditlån, samt kunder der har fået boliglån ved de høje boligpriser indenfor de senere år, og som har et forholdsvis lavt rådighedsbeløb og få likvide midler.

Indtil videre er arbejdsløsheden meget lav, men effekter af større eller mindre stigninger i arbejdsløsheden bør indgå i overvejelserne om nedskrivninger.

Institutterne bør også være opmærksomme på, at en del privatkunder, som ikke ejer fast ejendom, men har forbrugslån o. lign., allerede er økonomisk hårdt ramt og vil blive yderligere ramt af en fortsat negativ konjunkturudvikling.

Nogle institutter og energiselskaber hjælper deres kunder med at fordele betalingen af de høje energiregninger over en længere periode. Midlertidige kreditlempelser til kreditmæssigt gode kunder som følge af stigende energipriser medfører ikke i sig selv en væsentlig forringelse af kundens kreditværdighed og øget nedskrivningsbehov.

For kunder med midlertidige kreditlempelser kan der være indikation for kreditforringelse. Finanstilsynets tilgang er ligesom i forbindelse med COVID-19, at instituttet foretager en konkret og individuel vurdering af forholdene.

Der er således ikke en automatik, der fører til konstatering af indikation for kreditforringelse og til øget nedskrivning. Instituttet skal derfor i overensstemmelse med sine sædvanlige bevillingsprocedurer konkret vurdere, om udlånene til kunderne er med indikation for kreditforringelse, og om de i så fald er kreditforringede. Hvis der er indikation for kreditforringelse i form af betydelige økonomiske vanskeligheder eller lempelige vilkår, men ikke en nedskrivning i det mest sandsynlige scenarie, er der ikke krav om placering af kunden i stadiel 3 og derfor i mange tilfælde heller ikke kategorisering som non-performing (NPE) efter de fælleseuropæiske standarder. Størrelsen af øgede nedskrivningsbehov vil afhænge af instituttets vurderinger.

1.4. Porteføljemæssige vurderinger og ledelsesmæssige skøn

Institutterne skal supplere deres nedskrivninger med porteføljemæssige vurderinger og ledelsesmæssige skøn, når der er forhold, som institutternes øvrige metoder, herunder modeller, ikke tager højde for. Det følger af en række steder i bilag 10 til regnskabsbekendtgørelsen og af vejledningen om vurdering af betydelig stigning i kreditrisiko og kreditforringelse.

I orienteringsbrevet for regnskabsaflæggelse 2021 var det sammenfattet sådan³:

- Nedskrivningerne skal tage højde for forventninger til den fremtidige udvikling og ikke kun basere sig på historiske data.
- Usikkerheder ved nedskrivninger skal basere sig på et kvalificeret skøn, som bl.a. omfatter ledelsesmæssige skøn.
- Institutet skal supplere brugen af PD-modeller med porteføljebase-rede vurderinger for at tage højde for manglende information. Mulige hændelser i udlånets forventede restløbetid kan f.eks. have betydning for vurderingen af det forventede tab.
- Institutet skal vurdere, om supplerende kriterier eller procedurer er relevante for at tilgodese en tilstrækkelig tidlig identificering af, om kreditrisikoen er steget betydeligt, og faciliteten derfor skal være i studie 2. Disse supplerende kriterier kan f.eks. være lavere grænseværdier for dele af PD-skalaen. Det kan også være procedurer, som sikrer, at der tages højde for information, der kan tilsige, at den beregnede PD på balancedagen burde være steget for en kunde eller en gruppe af kunder med sammenlignelige karakteristika.

1.5. Kategorier af mangler, der gør porteføljemæssige vurderinger og ledelsesmæssige skøn nødvendige

I den nuværende økonomiske situation, hvor der er stor usikkerhed og manglende erfaring med IFRS 9-nedskrivninger fra en lignende situation, er det ikke mindst vigtigt, at nedskrivningerne bliver suppleret med porteføljemæssige vurderinger og ledelsesmæssige skøn.

De erfaringer med mangler i metoder, data og modeller, der fremgik af orienteringsbrevet for regnskabsaflæggelse 2021, er derfor meget relevante ved opgørelsen af nedskrivninger ultimo 2022.

De var opdelt i disse to kategorier:

Kategori 1 – Forventede tab, der er vanskelige at opgøre på grund af en omskiftelig verden:

- a. ændrede makroøkonomiske forhold, f.eks. som følge af COVID-19, Brexit, ændrede råvarepriser, ændret inflation, miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige risici (ESG-risici), fugleinfluenza eller svinepest
- b. modeller, som primært bygger på inputs, der er historiske og nutidige, men ikke – eller kun i mindre grad – på fremtidige, forventede forhold af betydning for den enkelte kunde, herunder makroøkonomiske forhold

³ Orienteringsbrev for regnskabsaflæggelse 2021 kan findes her: [Orienteringsbrev 2021](#)

- c. mulige effekter af nye regler, f.eks. om beskatning af boliger eller biler.

Kategori 2 – Fejl og mangler i opgørelsen af forventede tab:

- d. fejl og mangler i data
- e. fejl i registrering af OIK, analyser af risici for de enkelte kunder mv.
- f. manglende opfølgning på svage kunder
- g. fejl og mangler i nedskrivningsmetoder, både for modelmæssige nedskrivninger og individuelle nedskrivninger, f.eks. for optimistiske scenarier eller vægtning
- h. andre fejl med betydning for nedskrivningens størrelse, f.eks. fejl i sikkerhedsregistreringer.

1.6. Porteføljemæssige vurderinger og ledelsesmæssige skøn i den nuværende situation

Institutterne bør overveje og sandsynliggøre, i hvilket omfang der er behov for nedskrivninger som følge af hvert af punkterne a-h. Finanstilsynet er opmærksom på, at institutternes kvantificering ofte vil indeholde et betydeligt skønselement.

Hvad angår pkt. a om ændrede makroøkonomiske forhold, bør institutterne selvfølgelig være opmærksomme på de forhold, der er relevante nu, jf. beskrivelsen i afsnit 1.1 - 1.3 ovenfor af, hvordan kundernes situation i forskelligt omfang er påvirket af konjunkturerne.

Som det også følger af beskrivelsen ovenfor, er det ikke mindst i den nuværende, usikre økonomiske situation vigtigt at være opmærksom på pkt. b om fremtidige, forventede forhold af betydning for kunderne.

Ved vurderingen af pkt. c om mulige effekter af nye regler vil det for erhvervs-kunder, herunder landbrugskunder, ofte være relevant at overveje effekter af klimalovgivning.

Institutterne bør også være opmærksomme på, at effekten på nedskrivningerne af de nævnte fejl og mangler i pkt. d - h i kategori 2 ofte er meget større på et tidspunkt som nu med økonomiske udfordringer end på tidspunkter med bedre makroøkonomi.

I praksis er nogle væsentlige porteføljemæssige vurderinger og ledelsesmæssige skøn nødvendige at opretholde i længere perioder, fordi forudsætningerne for dem fortsat er til stede. Ved regnskabsaflæggelsen ultimo 2022 vil det ofte gælde en væsentlig del af de ledelsesmæssige skøn.

1.7. Vejledning om vurdering af betydelig stigning i kreditrisiko og kreditforringelse

Finanstilsynet opfordrer fortsat institutterne til, når og i det omfang det er muligt, at tilpasse deres øvrige metoder, herunder deres modeller, så de nedskrivninger, de giver anledning til, vokser, og behovet for supplerende ledelsesmæssige skøn reduceres.

Finanstilsynet vil uddybe vejledningen til porteføljemæssige vurderinger og ledelsesmæssige skøn i en udbygget vejledning om vurdering af betydelig stigning i kreditrisiko og kreditforringelse.

1.8. Indberetning af porteføljemæssige vurderinger og ledelsesmæssige skøn

Finanstilsynet forventer, at yderligere vejledning, jf. afsnit 1.7, vil blive ledsaget af en indberetningsløsning i form af et nyt indberetningsskema. Det nye skema specificerer omfanget og fordelingen af ledelsesmæssige skøn i institutternes nedskrivninger.

Finanstilsynet skal i den forbindelse præcisere, at porteføljemæssige vurderinger og ledelsesmæssige skøn skal indgå i alle indberetninger på nedskrivninger i gældende indberetninger. Det indebærer, at når Finanstilsynet indhenter oplysninger om nedskrivninger, så er det som udgangspunkt nedskrivninger inklusive ledelsesmæssige skøn.

1.9. Kreditmæssig ledelse og styring i lyset af konjunkturerne

Regnskabsreglernes krav til institutternes stillingtagen til stadieplaceringer og nedskrivninger som følge af forværrede konjunkturer øger bl.a. behovet for identifikation af økonomisk svage erhvervs- og privatkunder. Tilsvarende er der i henhold til bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.⁴ (ledelsesbekendtgørelsen) øgede krav til både identifikation og overvågning af de svage kunder. Det er bl.a. med henblik på en dialog med kunderne, der kan føre til reduktion af deres økonomiske problemer i videst muligt omfang.

Institutterne bør overveje, i hvilket omfang der er brug for ændrede procedurer for identifikation og overvågning af økonomisk svage kunder, f.eks. nødlidende kunder og kunder med kreditlempelser.

De bør også overveje uddannelsesbehovet for deres medarbejdere i lyset af disses hidtidige muligvis begrænsede erfaringer med svage kunder. Overvejelserne bør tage udgangspunkt i risikoen for, at omfanget af svage erhvervs- og privatkunder kan blive væsentligt forøget.

⁴ Bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022

2. Privatkunders afvikling af boligfinansiering

Finanstilsynet har konstateret, at ikke alle institutter har været opmærksomme på de to nedenstående punkter fra orienteringsbrevet for regnskabsaflæggelse 2021. Derfor gentages de to punkter, der udspringer af ledelsesbekendtgørelsen, som fastlægger, at penge- og realkreditinstitutter skal sikre, at bevillinger sker på baggrund af et betryggende beslutningsgrundlag. For privatkunder omfatter det bl.a. en vurdering af rådighedsbeløbet under forudsætning af traditionel fast forrentet finansiering med afvikling. Det fremgår af nr. 16 i bilag 1 til ledelsesbekendtgørelsen.

Traditionel fast forrentet finansiering med afdrag

I orienteringsbrevet 2021 oplyste Finanstilsynet, at traditionel fast forrentet finansiering med afvikling for privatkunder indebærer, at finansiering indenfor realkreditlovgivningens rammer skal forudsættes afviklet over højst 30 år. Efterfinansiering udenfor realkreditlovgivningens rammer skal forudsættes afviklet over højst 20 år.

Orienteringsbrevet for 2021 beskrev ikke, hvordan traditionel fast forrentet finansiering med afvikling skal forstås for lån med sikkerhed i andelsboliger. Her skal et pengeinstitut opgøre summen af den pågældende kundes bolig-gæld til pengeinstituttet og kundens indirekte andel af andelsboligforeningens gæld. Den del af summen, som ligger indenfor kundens andel af 80 pct. af ejendommens dagsværdi, skal forudsættes afviklet over højst 30 år, mens den øvrige del af summen skal forudsættes afviklet over højst 20 år.

Skærpet afvikling for privatkunder med svage formueforhold

Finanstilsynet oplyste i orienteringsbrevet 2021 også, at i de tilfælde, hvor en kunde har spinkel eller negativ formue, skal den manglende robusthed ved bevillinger opvejes af andre forhold.

Finanstilsynet tager her udgangspunkt i, at de svage formueforhold kan kompenseres af, at kunden afvikler et fast forrentet realkreditlån eller realkreditlignende lån over 30 år og samtidig afvikler efterfinansieringslånet over højst 10 år.

Afviklingskravet gælder, indtil værdien af boligen som minimum kan falde 5 pct., uden at formuen bliver negativ. Den hurtigere afvikling skal bidrage til, at kundens formueforhold forholdsvis hurtigt bliver forbedret.

I notat om observationer ved inspektioner af finansiering af køb af ejer- og fritidsboliger fra 5. december beskriver Finanstilsynet alternative kompenserende forhold.⁵ Det gælder bl.a. ved svage formueforhold, der skyldes SULån.

Institutterne skal fortsat også være opmærksomme på vækstvejledningens punkt 3 om kunder med negativ formue⁶.

3. Fokusområder for regnskabskontrollen i 2023

Den europæiske tilsynsmyndighed for kapitalmarkeder (ESMA) offentliggør årligt de områder, som regnskabskontrollen i EU vil fokusere særligt på i det kommende år. Fokusområderne gælder for børsnoterede virksomheder i EU, der aflægger regnskab efter IFRS.

Selv om ESMA's fokusområder er møntet på IFRS-aflæggere, kan også virksomheder, der aflægger regnskab efter regnskabsbekendtgørelsen, med fordel være opmærksomme på ESMA's fokusområder. Alt afhængig af det enkelte fokusområde kan det naturligt afspejle sig i Finanstilsynets regnskabskontrol af disse virksomheder.

For årsrapporterne for 2022 vil ESMA og de nationale tilsynsmyndigheder fokusere på en række områder, som er omtalt i de følgende afsnit⁷.

3.1. Områder relateret til regnskaberne

For områder relateret til regnskaberne vil disse være i fokus:

- Klimarelaterede forhold
- Ruslands invasion af Ukraine
- Den makroøkonomiske situation.

Klimarelaterede forhold

ESMA minder udstedere om at tage hensyn til klimarelaterede forhold, når de udarbejder deres årsregnskaber efter IFRS. De forhold, ESMA pegede på i fokusområderne for regnskabskontrollen i 2022, er stadig relevante⁸.

⁵ Observationer ved inspektioner af finansiering af køb af ejer- og fritidsboliger: [Link](#)

⁶ Vejledning nr. 9051 om forsigtighed i kreditvurderingen ved belåning af boliger i vækstområder mv. af 29. januar 2016 (vækstvejledningen).

⁷ Se ESMA's fulde statement via dette link: [ESMA32-63-1320 Public Statement on the European Common Enforcement Priorities 2022 \(europa.eu\)](#)

⁸ Se orienteringsbrevet om regnskabsaflæggelse for 2021 m.v.

Der skal være konsistens mellem de skøn og estimater relateret til klimaforhold, som virksomheden anvender til brug for regnskabet, og de oplysninger om klimarelaterede risici og usikkerheder, der indgår i ledelsesberetningen.

Virksomhederne bør give specifikke oplysninger, der relaterer sig til klimaforhold, og undgå mere generelle oplysninger, f.eks. om at virksomheden har overvejet klimarelaterede forhold.

Virksomhederne bør samle oplysninger om klimarelaterede forhold i en note eller medtage krydshenvisninger, hvis oplysningerne indgår i flere forskellige noter.

Udstederne bør overveje, om der er indikationer på, at ikkefinansielle aktiver bør nedskrives, jf. IAS 36. Det kan f.eks. være som følge af, at selskabet har søgt at forebygge eller afbøde klimarelaterede risici. Udstederne bør også, hvor det er relevant, ved anvendelsen af IAS 36 anvende forudsætninger, der afspejler klimarelaterede forhold, og tilpasse følsomhedsanalyser, så forudsætningerne inkluderer klimarelaterede risici og forpligtelser. Endelig bør udstederne ved anvendelsen af IAS 36, afsnit 134 (d), give tilstrækkelige oplysninger om, i hvilken udstrækning og hvordan klimarelaterede forhold indgår.

Udstedere, der har indgået fastprisaftaler for brug af grøn energi, bør sikre gennemsigtighed om den finansielle påvirkning af sådanne aftaler og den anvendte regnskabspraksis.

Ruslands invasion af Ukraine

ESMA offentliggjorde i maj 2022 en udtalelse om betydningen af Ruslands invasion af Ukraine for halvårsrapporterne⁹. De fleste meddelelser, der fremgår af denne udtalelse, er også relevante for de kommende årsrapporter.

Herudover bør udstederne undlade at præsentere virkningerne i et særligt afsnit i resultatopgørelsen eller i balancen. I stedet bør de give klare kvantitative og kvalitative oplysninger i noterne. Disse oplysninger bør også omfatte de anvendte skøn og forudsætninger.

Vurdering af, om en virksomhed har tabt kontrol, fælles kontrol eller væsentlig indflydelse, kræver en omhyggelig gennemgang af alle eksisterende forhold og kan indebære skøn. Udstederne bør være meget opmærksomme på forhold i kontrakter, der indebærer disponering af interesser i andre virksomheder, som f.eks. optioner om tilbagekøb af aktier eller lignende. Udstederne skal i den forbindelse være opmærksomme på at overholde bestemmelserne i IFRS 10, IFRS 11 eller IAS 28 om at miste kontrol m.v.

⁹ ESMA, Public Statement, Implications of Russia's invasion of Ukraine on half-yearly financial reports, 13 May 2022.

Nogle udstedere har annonceret, at de vil trække sig ud af forretninger i Rusland eller Belarus. ESMA henviser til reglerne i IFRS 5 og opfordrer udstedere til at være forsigtige, hvad angår klassifikationen af anlægsaktiver, der er bestemt for salg og ophørte aktiviteter, og at være åbne omkring de skøn, den enkelte virksomhed har foretaget om klassifikationen og målingen af sådanne aktiver og forpligtelser. Udstederne skal sikre sammenhæng mellem den information, der indgår i regnskabet, og den information, der indgår i ledelsesberetningen eller andre meddelelser.

Den makroøkonomiske situation

I den nuværende økonomiske situation er det ekstra vigtigt at give oplysninger, der sætter regnskabsbrugere i stand til at vurdere udstederes eksponering overfor renterisici, vareprisrisici og likviditetsrisici i overensstemmelse med afsnit 31 i IFRS 7.

Udstedere bør være ekstra opmærksomme på den virkning, de stigende renter, inflationen og usikkerheden kan få på nedskrivninger.

Den nuværende økonomiske situation kan udgøre en væsentlig udfordring for de ECL-modeller, kreditinstitutterne bruger, fordi man mangler erfaringer med sådanne situationer, der kan bruges til modellerne. Det er derfor ekstra vigtigt, at kreditinstitutterne giver tilstrækkelige oplysninger om den indvirkning, de ændrede økonomiske omgivelser har på beregningen af nedskrivninger for forventede kredittab, så regnskabsbrugere kan forstå effekten af kreditrisikoen på mængden, timingen og usikkerheden af de fremtidige betalingsstrømme, jf. kravet i IFRS 7, afsnit 35B. ESMA henviser til beskrivelsen i sine fokusområder for regnskabskontrollen i 2022 om behovet for gennemsigtighed om eventuelle ledelsesmæssige skøn, der supplerer de beregnede nedskrivninger, og peger på, at det fortsat er vigtigt.

Kreditinstitutterne skal være opmærksomme på, at de forskellige grupper af låntagere bliver påvirket meget forskelligt af de nuværende makroøkonomiske forhold. F.eks. påvirker stigende energipriser de forskellige sektorer på forskellig måde. Muligheden for at overvælde inflationen på kunderne varierer også mellem de forskellige sektorer, ligesom de bliver påvirket forskelligt af globale handelsafhængigheder m.v. Kreditinstitutterne bør derfor være ekstra opmærksomme på sektorspecifikke forhold i ECL-modellerne og på at give detaljerede oplysninger om risikokoncentrationer knyttet til specifikke sektorer.

Endelig skal udstedere være opmærksomme på reglerne for omklassificering af finansielle aktiver, jf. IFRS 9, afsnit 4.4.1 og afsnit 5.6.1. ESMA forventer, at omklassificeringer vil være meget sjældne – selv i den nuværende situation. Hvis en omklassificering finder sted, skal udstederen klart og detaljeret

forklare, hvorfor ændringen i den forretningsmæssige målsætning har været nødvendig.

3.2. Områder relateret til ikkefinansielle oplysninger

For områder relateret til ikkefinansielle oplysninger vil følgende være i fokus:

- Klimarelaterede forhold
- Oplysninger relateret til artikel 8 i taksoniforordningen
- Rapporteringsomfang og datakvalitet.

Klimarelaterede forhold

Udstedere skal være opmærksomme på, at der er en øget forventning fra både regnskabsbrugere og regnskabskontrollanter om, at gennemsigtighed om især klimarelaterede forhold er større, når udstedere giver oplysninger som følge af implementeringen af NFRD¹⁰.

Et væsentligt rapporteringskrav relateret til klima er overgangsplaner for, hvad udstederen vil gøre for at udvikle sig i overensstemmelse med de nyeste klimavidenskabelige anbefalinger. ESMA bemærker, at nogle udstedere har en tendens til at offentliggøre ambitiøse mål, når de forbereder overgangsplaner, uden at offentliggøre konkrete oplysninger om, hvad de vil gøre for at opnå målet. Udstederne opfordres til mere specifikt at oplyse om, hvordan de vil opnå målene. Det gælder f.eks. oplysninger om referencescenarier, de midler, udstederen vil bruge for at nå målet, forventet ressourceforbrug og udfordringer forbundet med at opnå målet.

Udstederne bør også være mere specifikke, når de angiver forpligtelser til at blive drivhusgasneutrale, og konkret oplyse, hvordan de vil nå målene, herunder hvilket basisår de tager udgangspunkt i. De bør sondre mellem reduktioner af drivhusgasemissioner i værdikæden og andre bidrag udenfor værdikæden som f.eks. brugen af drivhusgaskreditter.

Klimarelaterede nøgletalsindikatorer (KPI'er) er et vigtigt redskab til at give brugere en klar forståelse af, hvad den enkelte udsteder har opnået og stiler mod. Det er især vigtigt at oplyse om drivhusgasemissioner. I relation til mål for at mindske drivhusgasemissioner viste ESMA's undersøgelse af fokusområderne for regnskabskontrol for 2020, at mange udstedere ikke oplyser tilstrækkeligt om usikkerheder knyttet til deres klimarelaterede mål. Det er vigtigt, at udstedere oplyser bedre om dette. Informationen om målingen bør inkludere udstedernes metodiske principper. Det gælder bl.a. de anvendte forudsætninger og grænserne for, hvad udstederne oplyser om. ESMA henviser til artiklerne 19a(1)/29a(1) i NFRD¹¹.

¹⁰ Non-Financial Reporting Directive (2014/95/EU)

¹¹ Non-financial Reporting Directive (Directive 2014/95/EU, NFRD (Regnskabsbekendtgørelsens § 135 b).

På trods af den store fokus på klima må udstederne ikke glemme anden væsentlig ikkefinansiel information eller at oplyse, hvis opnåelse af et mål indebærer en negativ indvirkning på andre forhold.

ESMA gør opmærksom på den betydning, Ruslands invasion af Ukraine kan have på udstedernes opfyldelse af deres mål. Udstedere skal give tilstrækkelige oplysninger om dette.

Endelig minder ESMA udstederne om det dobbelte væsentlighedsprincip, der er et vigtigt element i NFRD.

Oplysninger relateret til artikel 8 i taksonomiforordningen

Regnskabsåret 2022 er første år, hvor ikkefinansielle virksomheder skal foretage den fulde rapportering i henhold til artikel 8 i taksonomiforordningen. Det vil sige, at de ikkefinansielle virksomheder ikke alene skal oplyse om andelen af deres samlede aktiviteter, som er henholdsvis omfattet og ikke omfattet af taksonomiforordningen (eligibility-rapportering), men også om, hvor stor en andel af deres samlede aktiviteter der er i overensstemmelse med taksonomiforordningen (alignment-rapportering). Dette skal ske på baggrund af nogle specifikke KPI'er i den delegerede forordning til artikel 8 i taksonomiforordningen. ESMA henviser til de gældende regler og minder udstederne om at give tilstrækkelige oplysninger.

De finansielle virksomheder, der er omfattet af artikel 8 i taksonomiforordningen, skal i 2024 (for år 2023) ikke kun oplyse om andelen af deres samlede aktiviteter, som er henholdsvis omfattet og ikke omfattet af taksonomiforordningen (eligibility-rapportering), men også om, hvor stor en andel af deres samlede aktiviteter der er i overensstemmelse med taksonomiforordningen (alignment-rapportering). Dette skal ske på baggrund af nogle specifikke KPI'er i den delegerede forordning til artikel 8 i taksonomiforordningen.

ESMA opfordrer disse finansielle virksomheder til at sikre, at deres systemer bliver klar til at understøtte dette yderligere rapporteringskrav.

Rapporteringsomfang og datakvalitet

For at kunne informere tilstrækkeligt om de ikkefinansielle forhold, der er opremset i artikel 19a, stk. 1, eller artikel 29a, stk. 1, i NFRD, skal en virksomhed som minimum rapportere for samme konsolideringskreds, som den gør i den finansielle rapportering.

ESMA anbefaler, at udstedere overvejer at udvide rapporteringsomfanget, hvis de skønner det nødvendigt for at give væsentlig information om ikkefinansielle forhold. Udstedere kan beskrive deres efterspørgsels- og udbudskæder og tydeliggøre, i hvilket omfang disse virksomheder er dækket af den

ikkefinansielle rapportering. Hvis udstederne vælger ikke at gøre dette, bør de eksplicit anføre, om rapporteringsomfanget for den ikkefinansielle information svarer til omfanget for den finansielle information.

Værdien af rapportering kan kun blive så god som de underliggende data. Udstederne bør derfor overveje at give information om deres processer for dataindsamling og den due diligence, ledelsen eller andre relevante interne beslutningstagere anvender i relation til data.

3.3. Andre overvejelser i relation til alternative resultatmål

ESMA minder om, at nogle subtotaler i regnskaberne, eksempelvis EBIT, EBITDA eller lignende, er omfattet af retningslinjerne for brug af alternative resultatmål, hvis de også medtages udenfor regnskaberne¹². ESMA forventer, at udstederne overholder retningslinjerne og henviser til ESMA's Q&A'er¹³, særligt Q&A nr. 2.

4. ESEF – rapporteringsvejledning for opmærkning af regnskabsnoter

Virksomheder, der er børsnoterede eller på anden måde er udstedere af finansielle instrumenter på regulerede markeder i EU, og som aflægger koncernregnskaber efter IFRS, skal benytte InlineXBRL-teknologien (iXBRL) til at opmærke (tagge) regnskabstallene i virksomhedens primære finansielle opgørelser i henhold til European Single Electronic Format (ESEF)¹⁴¹⁵.

Da opmærkning af regnskabsnoter også bliver obligatorisk for årsrapporter, der dækker regnskabsperioder fra og med den 1. januar 2022, indføres nu yderligere krav om opmærkning via iXBRL for IFRS-aflæggerne. Regnskabsnoterne skal opmærkes via såkaldt *block tagging*, der bruges til at opmærke større afsnit med oplysninger såsom noter, anvendt regnskabspraksis eller tabeller¹⁶.

¹² ESMA Guidelines on APMs, 5 October 2015.

¹³ ESMA, Questions and answers – ESMA Guidelines on APMs, 1 April 2022

¹⁴ Reglerne for ESEF fremgår af Kommissionens delegerede forordning (EU) 2019/815 af 17. december 2018 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/109/EF for så vidt angår reguleringsmæssige tekniske standarder til præcisering af et fælles elektronisk rapporteringsformat (ESEF-forordningen).

¹⁵ Der er ikke krav om ESEF-tagging af moderselskabsregnskaber i Danmark.

¹⁶ Bilag II i ESEF-forordningen indeholder en række elementer med elementtypen "text block", der skal bruges til at opmærke oplysninger såsom noter, anvendt regnskabspraksis og tabeller.

Den europæiske tilsynsmyndighed for kapitalmarkeder (ESMA) offentliggjorde den 24. august 2022 den årlige opdatering til rapporteringsvejledning for ESEF¹⁷.

Rapporteringsvejledningen indeholder som noget nyt vejledning i forhold til kravet om opmærkning af noterne til IFRS-koncernregnskaber efter block tagging-tilgangen. Vejledningen indeholder ESMA's forventninger til, hvordan udstedere udfører block tagging. Det gælder f.eks. forventninger til, hvilke elementer fra ESEF-taksonomien¹⁸, udstederne skal bruge, og detaljeringsgraden ved opmærkninger af regnskabsnoter.

Udstedere skal som minimum opmærke oplysninger i IFRS-koncernregnskabet med elementer fastsat i bilag II til ESEF-forordningen. Hvis en oplysning svarer til mere end ét element med forskellig detaljeringsgrad, bør udstedere bruge hvert element og lave multipel opmærkning af informationen i det omfang, der stemmer overens med den underliggende regnskabsmæssige betydning af informationen.

5. Kapitalgrundlag for kreditinstitutter omfattet af kapitalkrav i CRR

Der vedtages løbende ændringer eller fortolkningsbidrag til EU-reguleringen om kapitalgrundlag i kreditinstitutter. I det følgende behandles en væsentlig ny Q&A, der har betydning for Finanstilsynets praksis for området. Desuden gentages orientering om notifikation.

5.1. Fradrag af egne aktier i kunders sikkerhedsdepoter

Der har i EBA været rejst spørgsmål om, hvorvidt et kreditinstituts aktier, som ligger til sikkerhed for lån til kunder af samme institut, skal fradrages kapitalgrundlaget. Svaret følger af Q&A 2020/5128 ([Link til 2020/5128](#)).

Et kreditinstitut, som har ydet lån mod pant i sikringsdepot indeholdende egne aktier, skal fremover fradrage de pågældende aktier i opgørelsen af kapitalgrundlaget. Da aktierne i tilfælde af realisering af sikkerheden vil tilgå instituttet, betragtes de som syntetisk besiddelse af egne aktier, jf. art. 36, stk. 1, litra f, i CRR. Der er tale om en skærpeelse i forhold til Finanstilsynets tidligere praksis.

Ovenstående gælder tilsvarende for andre typer af kapitalinstrumenter.

¹⁷<https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-updates-european-single-electronic-format-reporting-manual>

¹⁸ ESEF-taksonomien er tilgængelig på ESMA's hjemmeside: <https://www.esma.europa.eu/policy-activities/corporate-disclosure/european-single-electronic-format>

5.2. Notifikation til Finanstilsynet om udstedelse af allerede godkendte kapitalinstrumenter

Finanstilsynet finder anledning til at gentage meddelelsen fra sidste års orienteringsbrev omkring *notifikation til Finanstilsynet om udstedelser af allerede godkendte kapitalinstrumenter*. Gentagelsen er særlig påtænkt garantsparekasser og andelskasser, men er naturligvis også relevant for aktieselskaber.

Artikel 26 i CRR2¹⁹ omfatter bestemmelser om opgørelsen af den egentlige kernekapital i institutternes kapitalgrundlag.

Finanstilsynet skal vurdere, om udstedelser af egentlige kernekapitalinstrumenter i form af aktier, garant- og andelsbeviser opfylder de relevante kriterier i art. 28 og 29, jf. art. 26, stk. 3, i CRR2. Institutter må kun klassificere udstedelser som egentlige kernekapitalinstrumenter, når Finanstilsynet har givet tilladelse til det.

Institutterne kan uanset dette indregne efterfølgende udstedelse af egentlige kernekapitalinstrumenter, hvor instrumentet allerede er blevet vurderet, og instituttet har fået en tilladelse, hvis:

- de nye udstedelser i det væsentligste er reguleret af de samme bestemmelser, som de eksisterende egentlige kernekapitalinstrumenter
- institutterne har underrettet Finanstilsynet i tilstrækkelig god tid om disse efterfølgende udstedelser, jf. art. 26, stk. 3, i CRR2.

Aktiekapital, garantkapital og andelskapital er kvalificeret som egentlig kernekapitalinstrumenter.

Garantsparekasser og andelskasser

Garantsparekasser og andelskasser skal, hver gang vedtægterne ændres, underrette Finanstilsynet ved at anvende den skabelon, der fremgår af orienteringen, som er offentliggjort på Finanstilsynets hjemmeside den 20. oktober 2021²⁰.

For garantsparekasser og andelskasser vurderer Finanstilsynet, at en underretning, hver gang, der sker ændringer i instituttets vedtægter, der regulerer udstedelserne, vil være at betragte som en underretning i tilstrækkeligt god tid. Underretningen til Finanstilsynet bør ske umiddelbart efter, at ændringerne er besluttet, og vedlægges de nye vedtægter.

¹⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013: [Konsolideret TEKST: 32013R0575 — DA — 08.07.2022 \(europa.eu\)](#)

²⁰ Orientering om "underretning om udstedelse af allerede godkendte egentlige kernekapitalinstrumenter": [Underretning om udstedelse af allerede godkendte egentlige kernekapitalinstrumenter \(finansilsynet.dk\)](#)

Ved fremsendelse giver garantsparekasser eller andelskasser underretning til Finanstilsynet om, at instituttet fremover agter at udstede nye egentlige kernekapitalinstrumenter på baggrund af de ændrede vedtægter.

Aktieselskaber

For aktieselskaber vurderer Finanstilsynet, at underretning umiddelbart forud for aktieemission vil være at betragte som underretning i tilstrækkeligt god tid. Underretningen om, at aktieselskabet agter at udstede ny aktiekapital, vedlægges de gældende vedtægter for selskabet.

Ved fremsendelsen giver aktieselskaber underretning til Finanstilsynet om, at instituttet fremover agter at udstede nye egentlige kernekapitalinstrumenter på baggrund af gældende vedtægter.

6. Jordpriser

Finanstilsynet holder løbende øje med markedet for handler med landbrugsjord.

Finanstilsynet vurderer, at markedet for landbrugsjord er veludviklet og etableret. I det seneste år har markedet været præget af et svagt stigende antal handler. Det har dog ikke ført til, at Finanstilsynet har ændret de tidligere offentliggjorte priser.

Finanstilsynet vil derfor indtil videre tage udgangspunkt i de tidligere offentliggjorte priser ved vurdering af nedskrivninger og solvensreservation.

Finanstilsynet forventer ikke fremover at offentligøre jordpriser til brug for nedskrivninger og solvensreservation. Fremadrettet skal institutterne derfor selv sikre, at de anvender jordpriser, som afspejler en realistisk markedspris.